

A. J.

Wykłady na temat nauki argentyńskiej w początkach XIX w.

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 6/3, 544-545

1961

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Klopstocka Alicji Müller mogłem przejrzeć 70 rękopiśmiennych notatników Rittera z całego niemal życia i jego korespondencję w liczbie ok. 400 listów.

Notatniki Rittera zawierają przede wszystkim opisy wielu podróży, jakie odbywał on po Niemczech, Szwajcarii, Włoszech, Francji, krajach bałkańskich i skandynawskich. Ukazują one szeroki wachlarz zainteresowań uczonego, podważając dotychczasowe o nim wyobrażenia jako o naukowcu wyłącznie gabinetowym. Cenny ten i łatwo dostępny materiał jest ze wszech miar godny wykorzystania i opracowania. Ze wspomnianych 70 dzienników z podróży największą wartość posiadają tomiki pisane w czasach młodości, a szczególnie te, które zawierają refleksje natury filozoficznej zrodzone z osobistych kontaktów z Pestalozzim. Część tych cennych materiałów opublikowano już w r. 1959¹, pozostałe czekają na wykorzystanie przez historyków pedagogiki i geografii.

Lipsk — miasto nie tylko międzynarodowych targów ale i wyższych uczelni — wykazał w swej historii długotrwały wpływ gospodarczy i kulturalny na kraje sąsiednie. Pobyt w nim z jednej strony R. Wagnera, Goethego i Schillera, z drugiej — geologów Crednera i Richthofena i innych uczonych symbolizuje oddziaływanie nie tylko w zakresie sztuki i humanistyki, ale i nauk przyrodniczych. Do Lipska ciągnęły w XIX w. wcale pokaźne zastępy studentów polskich, których pobyt ukazują księgi imatrykulacyjne i inne dokumenty archiwów uniwersyteckich. Korespondencja przekazywana w Archiwum w Institut für Länderkunde ukazuje łączność między uczonymi polskimi i niemieckimi. Podobnych dowodów dostarcza Biblioteka Uniwersytecka, która już w 1820 r. posiadała statut organizacyjny pozwalający na szerokie oddziaływanie. Biblioteka posiada nadto bogate zbiory rękopisów i materiałów źródłowych do dziejów nauki. Tak np. przy wcale niepełnej inventaryzacji rękopisów łacińskich olbrzymia ich liczba została zawarta w 3 tomach spisu, z czego dwa tomy rękopiśmienne są polskim historykom nauki zupełnie nieznanymi. Wymowa materiałów w lipskich bibliotekach i archiwach skłania tamtejszych pracowników naukowych do podjęcia badań na temat stosunków kulturalnych między Lipskiem a krajami słowiańskimi. Pierwszą próbą w tym zakresie jest przygotowana przez slawistę Dietzego praca o studentach-obcokrajowcach na Uniwersytecie Lipskim. Współpraca jego i podobnych mu badaczy z Zakładem Historii Nauki i Techniki PAN wydaje się bardzo pożądana.

Józef Babicz

KRONIKA ZAGRANICZNA

Argentyna

WYKŁADY NA TEMAT NAUKI ARGENTYŃSKIEJ W POCZĄTKACH XIX W.

W związku ze 150 rocznicą Rewolucji Majowej w Argentynie, Argentyńska Grupa Narodowa Historii Nauki zorganizowała w dn. 22.VIII.—5.IX.1960 r. w Buenos Aires cykl wykładów na tematy związane ze stanem nauki argentyńskiej w początkach XIX stulecia.

¹ W nrze 2/1959 „Die Erde” w opracowaniu E. Plewego i w opracowaniu A. Müller. Carl Ritter, *Eine Auswahl aus Reisetagebüchern und Briefen*. Museum-bücherei Quedlinburg, Bd. 5.

Krótki wykład wstępny, inaugurujący cykl, wygłosił przewodniczący Grupy prof. dr J. Babini omawiając jej dotychczasową działalność, po czym prof. J. L. Romero przedstawił rozwój kultury w Argentynie w początkach XIX w. W kolejnych wykładach prof. A. Paltos zajął się życiem i działalnością na terenie Ameryki Płd. przyrodników Azary i Bouplanda; pierwszy przebywał w Argentynie w latach 1781—1801, drugi zaś od swego przybycia w 1817 r. do śmierci w 1858 r. O Aleksandrze Malaspinie (1789—1894), żeglarzu argentyńskim, jego wyprawie odkrywczej wzdłuż wybrzeży płd.-amerykańskich, do Australii i na Filipiny, jej aspektach naukowych i politycznych oraz związkach Malaspiny z ruchem rewolucyjnym mówił inż. B. F. V. Bono. Prof. A. R. Morena wygłosił wykład na temat lekarzy w okresie Rewolucji Majowej i ich poparcia i udziału w ruchu rewolucyjnym. Ostatni wykład z omawianego cyklu wygłosił prof. N. B. Moreno pt. *Nauka czysta i stosowana w okresie rewolucji*, w którym omówił rozwój matematyki, medycyny i techniki w początkach XIX w. w Argentynie.

A. J.

Italia

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNO-NAUKOWA INSTYTUTU HISTORII MEDYCYNY UNIwersYTETU W RZYMIE W ROKU 1959/1960

Instytut Historii Medycyny kontynuował w roku akademickim 1959/60 swą działalność dydaktyczno-naukową z nie mniejszym natężeniem jak w latach poprzednich. W okresie sprawozdawczym odbyło się, w pomieszczeniach Muzeum Instytutu pięćdziesiąt wykładów kursu podjętego przez dyrekcję poza 70 godzinami ćwiczeń prowadzonych w szeregu turnusach przez profesorów: Stroppiana, Galeazzi'ego i Spinę. Udział wzięło 316 studentów.

Wynikiem rocznej działalności są liczne publikacje wydane staraniem Instytutu. Wśród nich należy wspomnieć o tomie ogłoszonym drukiem z okazji 20-lecia powstania Muzeum Instytutu; ta 135 stron licząca publikacja została wydana w wyjątkowo bogatej szacie graficznej. Wymienić tu należy również, jako wynik szczególnie wyteżonej działalności prof. Spiny, zebranie i powielenie 4 pierwszych tomów *Trattato di Storia della Medicina*. (Dzieło to, które obejmuje dzieje medycyny od pierwszych źródeł pisanych po dzień dzisiejszy, zostanie w przyszłości wydane drukiem po uprzednim przedyskutowaniu i naniesieniu ewent. uzupełnień i poprawek przez placówki historii medycyny całego świata). Znacznym osiągnięciem stało się także wydanie 1 tomu (litera A—B) katalogu dzieł znajdujących się w bibliotece Instytutu, również pod redakcją prof. Spiny. Katalog ten, jako bogate źródło bibliograficzne, stanowi publikację o dużym znaczeniu dla naukowców, niewiele bowiem bibliotek czy to włoskich czy zagranicznych posiada tego rodzaju wydawnictwa. Poza tym Instytut kontynuował wydawanie czasopisma (dwumiesięcznika) „*Pagine di Storia della Medicina*“ pod opieką prof. M. Galeazziego, a redakcją prof. A. Pazziniego.

Z innych prac Instytutu na wyszczególnienie zasługują: przekład dzieł *Corpus Salernitanum* oraz *Corpus Hippocraticum*, kontynuację druku dzieła Leonarda da Vinci *Trattato di Anatomia* (4 dalsze rozdziały), opracowanie i nakręcenie 2 filmów dokumentalnych (*Czarownica* oraz *Medycyna w sztuce*).

W sumie pracownicy Instytutu, łącznie z dyrekcją; ogłosili drukiem w okresie sprawozdawczym 153 prac i artykułów.